

Accountantscontrole DSB onder de maat, jaarrekening onterecht goedgekeurd

Bb 2016/21

College van Beroep voor het bedrijfsleven 18 november 2015, ECLI:NL:CBB:2015:362, Bb 2016/21.1.

De hoogste tuchtrechter acht de klacht van de AFM tegen de extern accountant van het failliete DSB, inhoudende een forse lijst aan tekortkomingen in de accountantscontrole van de jaarrekening van 2008, grotendeels gegrond. Het oordeel valt in veel opzichten zwaarder uit dan het oordeel in eerste instantie.

1. Inleiding

‘€ 0,01’.² ‘Curator DSB lokt schuldeisers met een cent’.³ Op 19 oktober 2009 is Dirk Scheringa Bank failliet verklaard. Dit faillissement volgde vier maanden na de goedkeurende verklaring bij de jaarrekening over boekjaar 2008, afgegeven door de aan Ernst & Young Accountants (hierna: EY) verbonden extern accountant van DSB Bank (hierna: DSB). De afwikkeling van het faillissement duurt tot op heden voort en leidt nog altijd tot koppen in de financiële pers die de aandacht trekken, zoals de recente berichten dat de curatoren onbereikbare schuldeisers over hun erkende vordering op DSB informeren door middel van hun bankafschrift via overschrijving van een eurocent.

Faillissement van een bank is bijzonder gezien de maatschappelijke kosten, de publieke functie van een bank en de ondermijning van vertrouwen in en stabiliteit van het financiële systeem. In opdracht van de Tweede Kamer deed de Commissie-Scheltema daarom onderzoek naar de ondergang van DSB en zij bracht daarover juni 2010 een rapport uit.⁴ Het onderzoek had betrekking op het optreden van DSB, de toezichthouders en de Minister van Financiën; de rol van de externe accountant is geen voorwerp van onderzoek geweest.⁵ Daarnaast verscheen juni 2012 een rapport van de curatoren van DSB.⁶ Daarin wordt wel nadrukkelijk ingegaan op de externe accountantscontrole. De curatoren concluderen:

“Gezien de signalen die naar voren kwamen bij de controle van de jaarrekening 2008 van DSB Bank zoals de afnemende solvabiliteit in 2009, de opkomende zorgplicht-claims en het vertrek van belangrijke sleutelfunctionarissen was EY verplicht om de continuïteitsveronderstelling zoals toegepast bij de opstelling van de jaarrekening op aanvaardbaarheid te toetsen. Die toetsing heeft EY naar eigen zeggen ook uitgevoerd. Die beoordeling heeft, ondanks de hiervoor behandelde punten zoals de liquiditeitsspanning bij DSB Beheer, de beperkingen in de terugbetalingcapaciteit bij het zeer omvangrijke krediet op DSB Beheer, de afnemende solvabiliteit bij DSB Bank in combinatie met de dringende behoefte aan dividend bij DSB Beheer, het ontbreken van een adequaat verdienmodel en businessplan, een zeer sterke toename van het aantal klachten en een sterk teruglopende winstgevendheid in 2009, geleid tot de conclusie dat EY akkoord kon gaan met een jaarrekening opgemaakt op basis van continuïteit, zonder aanvullende toelichtingen of kwalificaties in de accountantsverklaring.”⁷

Omdat de curatoren geen inzicht hadden in de controledossiers merken zij op dat de wijze waarop de accountant tot zijn oordeel is gekomen ‘nadere analyse en afweging’ behoeft.⁸ Zij zijn op hun wenken bediend door de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM), die de controledossiers wel onderzocht en een aanzienlijk aantal tekortkomingen constateerde. Op grond van deze bevindingen heeft de AFM bij de Accountantskamer in juni 2011 een klacht tegen de extern accountant van DSB ingediend.⁹ Op 23 november 2012 deed de Accountantskamer uitspraak: de klachten werden deels gegrond verklaard en de accountant werd berispt gezien de aard en de ernst van de verzuimen, het gegeven dat het de controle van de jaarrekening van een organisatie van openbaar belang (hierna: oob) betrof en omdat een groot

1 Mr. drs. K.H. (Karel) Boonzaaijer is als wetenschappelijk docent en onderzoeker werkzaam bij de sectie Ondernemingsrecht & Financieel recht van Erasmus School of Law.

2 FD 28 januari 2016, p. 2.

3 *Accountant* 27 januari 2016, te raadplegen op www.accountant.nl/nieuws/2016/1/curator-dsb-lokt-schuldeisers-met-een-cent.

4 Commissie-Scheltema, *Rapport van de commissie van Onderzoek DSB Bank*, Den Haag, 23 juni 2010, bijl. bij *Kamerstukken II 2009/10*, 32432, 1.

5 Commissie-Scheltema 2010, p. 9-10.

6 R.J. Schimmelpenninck & B.F.M. Knüppe, *Onderzoek naar de oorzaken van het faillissement van DSB Bank N.V.*, Amsterdam, 19 juni 2012, te raadplegen op www.dsbbank.nl/media/verslagen/DSB%20Bank-Onderzoek-naar-de-oorzaken-van-het-faillissement-van-DSB%20Bank-NV-dd-19-juni-2012.pdf.

7 Schimmelpenninck & Knüppe 2012, p. 405.

8 Schimmelpenninck & Knüppe 2012, p. 405.

9 Als toezichthouder op de Wet toezicht accountantsorganisaties (hierna: Wta) houdt de AFM toezicht op zowel accountantsorganisaties (afd. 3.1. Wta) als op externe accountants (afd. 3.2. Wta) die wettelijke controles verrichten. Jegens accountantsorganisaties kan de AFM op grond van art. 10, 51-56 en 64-71 Wta zelfstandig handhavinginstrumenten inzetten. Jegens externe accountants kan de AFM op grond van art. 31 Wta jo. art. 22 Wet tuchtspraak accountants (hierna: Wtra) tuchtklachten indienen. Deze tuchtspraak wordt ex art. 31 lid 2 Wta uitgeoefend in eerste aanleg door de Accountantskamer te Zwolle en in hoger beroep, tevens in hoogste ressort, door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBB).

deel van de verzuimen zich voordeel bij de balanspost kredieten, met een absoluut en relatief groot belang.¹⁰

Zowel de AFM als de betrokken accountant zijn tegen deze uitspraak in beroep gegaan bij het CBb. In zijn uitspraak van 18 november 2015 oordeelt het CBb dat een groot deel van de eerder door de Accountantskamer ongegrond verklaarde onderdelen van de klacht van de AFM alsnog gegrond is. De accountant krijgt slechts op een klein onderdeel gelijk. In plaats van de berisping legt het CBb de (inmiddels gepensioneerde) accountant de maatregel op van tijdelijke doorhaling voor de duur van zes maanden.¹¹ Op de belangrijkste klachten en de beoordeling daarvan door het CBb wordt hierna ingegaan.

2. Klachten AFM en beoordeling CBb

2.1 Onderkennen controlerisico's bij opdrachtcontinuering, controleplanning en -uitvoering

Het eerste onderdeel van de klacht van de AFM waarover het CBb oordeelt, luidt dat de accountant belangrijke controlerisico's niet heeft onderkend en zich daarom onvoldoende heeft voorbereid en te weinig kennis heeft verkregen omtrent DSB (r.o. 2.2). Deze controlerisico's ten aanzien van DSB waren volgens de AFM: (1) gebrek aan continuïteit in sleutelposities; (2) de zorgen van toezichthouders AFM en DNB en het verhoogde DNB-toezicht; (3) de AFM-onderzoeken en opgelegde AFM-boetes; (4) negatieve berichtgeving in de media over de bedrijfsvoering en het verdienmodel ten aanzien van koopsompolissen en overkreditering van consumenten; (5) de kredietcrisis en de mogelijke gevolgen daarvan; en (6) de vergaande verwevenheid tussen DSB Bank en DSB Beheer. De Accountantskamer oordeelde dat deze omstandigheden niet in de weg staan aan opdrachtcontinuering en niet hadden moeten worden gemeld op het Client and Engagement Acceptance and Continuation (hierna: CEAC)-formulier. Het CBb oordeelt daarentegen dat dit klachtonderdeel wel gegrond is en baseert zijn oordeel op de in zijn ogen inaccurate beantwoording van de vragen op het CEAC-formulier. De vraag of de bank werd onderzocht door de *securities regulator* beantwoordde de accountant met 'nee' (contra 2 en 3) omdat hij zowel AFM als DNB niet aanmerkte als *securities regulator*. De vraag naar eventuele reputatierisico's beantwoordde hij met "[n]ot that we are aware of at this moment" (contra 4). Ook de vraag naar negatieve informatie sinds de vorige controle beantwoordde hij ontkenkend (contra 1), evenals vragen naar het risico van claims (contra 4) en transacties met gelieerde partijen (contra 6) en naar belangrijke veranderingen sinds de vorige

continuïteitsevaluatie (contra 5). Waar de Accountantskamer bovendien oordeelde dat de controlerisico's niet hebben geleid tot gebrekkige controleplanning en -uitvoering, oordeelt het CBb dat de accountant het risico van frequente personeelwisselingen in de DSB-top onvoldoende heeft onderkend en vastgelegd (contra 1) en daardoor onvoldoende kennis heeft verkregen, daarmee dit klachtonderdeel deels gegrond verklarend.

2.2 Proces kredietverstrekking en balanspost kredieten

Vervolgens klaagt de AFM over de controle van het proces kredietverstrekking en de balanspost kredieten. Zowel de Accountantskamer als het CBb oordelen dat de accountant met de door hem uitgevoerde systeemgerichte controles onvoldoende controle-informatie heeft verkregen over het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen in het proces kredietverstrekking en over het bestaan van de kredieten (r.o. 2.3). Ook wanneer het risico op een afwijking van materieel belang laag is, kan een onjuistheid in de beheersingsmaatregelen bij een post die 86,6% van het balanstotaal vormt van groot materieel belang zijn. Waar de Accountantskamer reeds een groot aantal verzuimen constateerde, verklaart het CBb nog meer verwijten gegrond. De controle had gebrek aan diepgang, vastlegging en/of professioneel-kritische instelling.

2.3 Proces achterstandsbeheer en post voorziening voor oninbare kredieten

De tekortkomingen bij de controle van het proces kredietversterking en de balanspost kredieten gelden vrijwel eender voor het proces achterstandsbeheer en de post voorziening voor oninbare kredieten (r.o. 2.4). Ook hier trok de accountant bijvoorbeeld geen conclusies uit gebreken die hij zelf constateerde, negeerde hij zonder toelichting conclusies van de interne accountantsdienst van DSB (hierna: IAD) of leunde hij zonder controle volledig op het werk van de IAD. Wederom constateren zowel Accountantskamer als CBb gebrek aan diepgang, vastlegging en/of professioneel-kritische instelling. Het CBb verklaart een aantal verwijten alsnog gegrond. Op een enkel punt – het enige in de gehele uitspraak – stelt het CBb de accountant in het gelijk, namelijk waar hij de Accountantskamer verwijt dat zij een klacht gegrond verklaarde die pas ter zitting werd gemaakt.

2.4 Transacties met verbonden partijen

De AFM verwijt de accountant verder dat hij informatie over transacties tussen verbonden partijen onvoldoende kritisch beoordeelde. De jaarrekening vermeldde een vordering op DSB Beheer die afweek van de saldibevestiging door DSB Beheer, maar de accountant zag daarin ten onrechte geen aanleiding te twijfelen aan de juistheid en volledigheid van de vordering op DSB Beheer. Ten aanzien van de waardering van de totale vordering zag de accountant geen aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen, ondanks vier objectieve aanwijzingen daarvoor, te weten: (1) sterke afhankelijkheid tussen DSB en DSB Beheer; (2) twijfels bij de afdeling Finance & Control over de betaalcapaciteit van DSB

10 Accountantskamer 23 november 2012, ECLI:NL:TACAKN:2012:YH0327, r.o. 4.14 en 4.16. Zie ook: L. van Almelo, 'Controlerend accountant DSB leunt te veel op IAD', *Accountant* 26 november 2012, te raadplegen op www.accountant.nl/tucht/2012/11/controlerend-accountant-dsb-leunt-te-veel-op-iad. De balanspost kredieten bedroeg ruim 6,8 miljard euro en maakte ruim 86% van het balanstotaal uit.

11 CBb 18 november 2015, ECLI:NL:CBB:2015:362. Zie ook: L. van Almelo, 'Jaarrekening DSB ten onrechte goedgekeurd', *Accountant* 19 november 2015, te raadplegen op www.accountant.nl/tucht/2015/11/jaarrekening-dsb-ten-onrechte-goedgekeurd.

Beheer; (3) gebrek aan grip van DSB op het uitgavenpatroon van DSB Beheer; en (4) gebrek aan zicht van DSB op de jaarcijfers van DSB Beheer. De accountant had daarom niet (zonder nader onderzoek) mogen afgaan op de verklaring van de raad van bestuur omtrent de zekerheden. Ook vertrouwde hij te veel op de werkzaamheden van de IAD, terwijl vanwege de verwevenheid van DSB en DSB Beheer een kritische opstelling vereist was. Waar de Accountantskamer deze klachtonderdelen ongegrond verklaarde, verklaart het CBb ze beide gegrond: de accountant verkreeg geen toereikende controle-informatie voor zijn oordeel (r.o. 2.5-2.6).

DSB verkocht ook deelnemingen aan DSB Beheer, volgens de accountant tegen een reële prijs en op marktconforme voorwaarden. De Accountantskamer zag geen specifieke aanleiding waarom de accountant de marktconformiteit had moeten onderzoeken. Het CBb ziet die aanleiding wel in het gegeven dat het een transactie tussen verbonden partijen betreft. De accountant moet in zo'n geval nagaan of op de betreffende markt actieve en van elkaar onafhankelijke partijen tot dezelfde prijs zouden kunnen zijn gekomen (r.o. 2.7).

Ook ten aanzien van andere transacties met verbonden partijen heeft de accountant volgens het CBb, dat ook hier weer strenger oordeelde dan de Accountantskamer, geen toereikende controle-informatie verkregen (r.o. 2.8). Ten onrechte concludeerde de accountant zonder eigen onderzoek dat sprake was van marktconformiteit, nam hij genoegen met een bevestiging van het bestuur en legde hij niet vast op welke controlemaatregelen hij heeft gesteund. Gegeven de verbondenheid van DSB en DSB Beheer en een directeur-enigandeelhouder die beide vennootschappen bezat en bestuurde, had de accountant meer alert moeten zijn op ongebruikelijke transacties. De accountant besteedde onvoldoende aandacht aan de sponsorrelatie tussen DSB en voetbalclub AZ, deelneming van DSB Beheer, die ontbrak in het overzicht van relaties met verbonden partijen en niet was toegelicht in de jaarrekening.

2.5 Continuïteitsveronderstelling

De accountant baseerde zijn continuïteitsveronderstelling enkel op informatie uit een memo van het DSB-bestuur. De AFM verwijt hem gebrek aan controle in weerwil van bijzondere risico's zoals de gevolgen van de kredietcrisis, gebrekkige interne beheersing, de onderzoeken van AFM en DNB, klachten van cliënten, negatieve berichtgeving in de media en een sterk leunen op de spaartegoeden en leenfaciliteit van de ECB. De Accountantskamer verklaarde dit klachtonderdeel ongegrond: de accountant mocht afgaan op informatie van DSB zelf. Het CBb oordeelt daarentegen dat de accountant onvoldoende aandacht had voor de continuïteitsrisico's en voor (externe) factoren die van invloed konden zijn op de liquiditeitspositie van DSB en op de duurzame voortzetting van de bedrijfsactiviteiten. Er was voldoende aanleiding voor gereede twijfel aan de continuïteit. Het klachtonderdeel is alsnog gegrond (r.o. 2.10).

2.6 Goedkeurende verklaring

De AFM klaagt ten slotte dat de accountant geen goedkeurende verklaring bij de jaarrekening had mogen afgeven. De Accountantskamer liet dit klachtonderdeel buiten beschouwing omdat het eerst ter zitting zou zijn aangevoerd. Omdat dit klachtonderdeel echter reeds in het klaagschrift was opgenomen, laat het CBb dit oordeel niet in stand. Het CBb overweegt dat de accountant onvoldoende controle-informatie had en door gebrek aan diepgang en professioneel-kritische instelling te weinig controlewerkzaamheden verrichtte, met het gevaar dat een afwijking van materieel belang niet tot uitdrukking is gekomen. Het CBb wil niet zeggen dat de accountant een afkeurend oordeel had moeten geven, maar een goedkeurende verklaring had hij niet mogen afgeven (r.o. 2.12).

2.7 Maatregel

De tuchtrechtelijke verwijten aan het adres van de accountant zijn volgens het CBb dermate ernstig dat in plaats van een berisping een tijdelijke doorhaling voor de duur van zes maanden passend en geboden is. De controle van belangrijke balansposten van een oob is door gebrek aan diepgang en professioneel-kritische instelling te mechanisch uitgevoerd. Voor interne en externe factoren met wezenlijke invloed op de inschatting en uitvoering van de controlewerkzaamheden had de accountant geen of te weinig oog (r.o. 2.13).

3. Commentaar

De onderhavige tuchtzaak is om meerdere redenen opvallend. Zo komt het niet vaak voor dat de AFM een tuchtklacht indient en de klacht tegen de DSB-accountant was de eerste AFM-klacht waarin de Accountantskamer uitspraak deed.¹² Bovendien betreft het een van de weinige tuchtklachten op het gebied van de wettelijke controlepraktijk van accountants. Het gebrek aan dergelijke tuchtzaken is niet bevorderlijk voor de rechtsontwikkeling, het leereffect en het zelfreinigend vermogen van het accountantsberoep.¹³ De zaak is verder bijzonder vanwege de lange lijst van gecon-

12 De AFM diende naast de tuchtklacht tegen de extern accountant van DSB, tuchtklachten in tegen de extern accountants van Stichting Philips Pensioenfonds (Accountantskamer 21 december 2012, ECLI:NL:TACAKN:2012:YH0335; CBb 8 december 2014, ECLI:NL:CBB:2014:436), Van der Moolen (Accountantskamer 26 juli 2013, ECLI:NL:TACAKN:2013:16), Vestia (Accountantskamer 19 augustus 2013, ECLI:NL:TACAKN:2013:24) en Weyl (Accountantskamer 18 december 2015, ECLI:NL:TACKN:2015:153; dit nadat de Accountantskamer op grond van art. 30 Wtra had geoordeeld dat de AFM de tuchtklacht van Stichting Onderzoek Bedrijfsinformatie van Pieter Lakeman, ingetrokken na een schikking, moest voortzetten: Accountantskamer 30 oktober 2014, ECLI:NL:TACAKN:2014:101). Tevens heeft de AFM op 5 december 2014 een tuchtklacht ingediend tegen de extern accountant van Greenchoice (zaak 14/3085; zie hierover: AFM Jaarverslag 2014, p. 83; V. van der Boon, 'AFM eist verwijdering Greenchoice-accountant', *FD* 12 juni 2015).

13 De voorzitter van de Accountantskamer sprak daarover meermaals zijn ongenoegen uit, zie: J. Piersma, 'Het tuchtrecht voor accountants vertoont nu een gapend gat', *FD* 11 januari 2016, p. 2-3; L. van Almelo, 'Vijf jaar Accountantskamer. Meer klachten en doorhalingen', *Accountant* mei 2014, p. 33; M. Werkhoven, 'Controlepraktijk ontspringt tot nu toe de dans', *Accountant* 2012, p. 23. Zie over de oorzaken en consequenties ook: L. van Almelo, 'Dode hoek beperkt leervermogen', *Accountant* 11 november 2015, te raadplegen op www.accountant.nl/artikelen/2015/11/dode-hoek-beperkt-leervermogen.

stateerde tekortkomingen in de controle(verklaring) en het gegeven dat het CbB dermate strenger oordeelt dan de Accountantskamer. In slechts één andere AFM-klacht, tegen de extern accountant van Stichting Philips Pensioenfonds, deed het CbB reeds eerder uitspraak in tweede instantie.¹⁴ De klacht van de AFM werd toen – anders dan door de Accountantskamer – door het CbB grotendeels niet-ontvankelijk verklaard vanwege overschrijding van de verjaringstermijn.¹⁵ Bij de onderhavige uitspraak had de AFM aanzienlijk meer succes.¹⁶ Waar de Accountantskamer de klacht op veel punten ongegrond verklaarde of vanwege formaliteiten geen oordeel velde, verklaarde het CbB vrijwel alle onderdelen uit de klacht gegrond.

Een wezenlijk element in de uitspraak is het oordeel dat de accountant nadrukkelijk rekening had moeten houden met de bijzondere omstandigheden omtrent DSB. Accountants moeten de bredere context dus nadrukkelijk meenemen in hun controle en de accountantsregels derhalve ruim opvatten. Onrust in de maatschappij over de controlecliënt en snelle bestuurswisselingen dienen nadrukkelijk als (continuïteits)risico te worden meegenomen. Verder mag continuering van de controleopdracht geen vanzelfsprekendheid zijn. Ook mag de accountant niet te veel leunen op de controle van de IAD en de informatie die hij van het bestuur ontvangt, maar moet hij die nadrukkelijk controleren. Daarbij moet hij zich kritisch(er) opstellen tegenover transacties tussen verbonden partijen en informatie dienaangaande.

De curatoren van DSB zien in de uitspraak van het CbB geen aanleiding een schadeclaim in te dienen.¹⁷ Voor EY en de betrokken accountant – reeds gepensioneerd en in dat opzicht niet direct geraakt door de schorsing – lijkt de uitspraak daarom geen directe financiële gevolgen te hebben. Wel illustreert de uitspraak dat de aandacht voor het accountantsberoep door wet- en regelgevers, toezichthouders en de beroepsgroep¹⁸ geen overbodige luxe is.

14 Recent deed het CbB uitspraak in een aantal hoger beroepen tegen uitspraken van de Accountantskamer inzake tuchtklachten tegen de extern accountants van Vestia, zie: CbB 25 februari 2016, ECLI:NL:CBB:2016:35; ECLI:NL:CBB:2016:36; ECLI:NL:CBB:2016:37). Tegen het oordeel naar aanleiding van de AFM-klacht is echter geen hoger beroep ingesteld. Zie over de consequentie daarvan de annotatie van L. van Almelo, 'Blindelings akkoord met verslaggeving derivaten', *Accountant* 26 februari 2016, te raadplegen op www.accountant.nl/tucht/2016/2/blindelings-akkoord-met-verslaggeving-derivaten.

15 CbB 8 december 2014, ECLI:NL:CBB:2014:436, r.o. 3.3.1-3.3.7. De verjaringstermijn volgt uit art. 22 lid 1 Wtra en valt uiteen in een subjectieve en een absolute termijn. De klager moet een klacht indienen binnen drie jaar nadat is geconstateerd of redelijkerwijs had kunnen worden geconstateerd dat het handelen of nalaten in strijd is met het bij of krachtens de Wta of de Wet op het accountantsberoep ('Wab') bepaalde of met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep (subjectieve termijn). Wanneer tussen de klacht en het moment van het handelen of nalaten een periode van (meer dan) zes jaar is verstreken, is de klacht niet-ontvankelijk (absolute termijn). Vóór wijziging van art. 22 lid 1 Wtra per 1 januari 2014 (*Stb.* 2013, 487; *Stb.* 2013, 552) gold als aanvangsmoment van de subjectieve termijn de constatering van het handelen of nalaten en niet de kenbaarheid dat het handelen of nalaten tuchtrechtelijk verwijtbaar is. Dit is bevestigd en nader ingevuld door het CbB, zie: CbB 13 maart 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BV8600; CbB 8 december 2014, ECLI:NL:CBB:2014:436.

16 De AFM diende haar klacht in op 1 juli 2011, de controlerend accountant van DSB Bank gaf zijn goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2008 af in juni 2009. De verjaringstermijn speelde in de beoordeling door de Accountantskamer en door het CbB dan ook geen rol.

17 'EY ontsnapt aan claim DSB-curatoren', *Accountant* 27 november 2015, te raadplegen op www.accountant.nl/nieuws/2015/11/ey-ontsnapt-aan-claim-dsb-curatoren. De accountant blijkt bij faillissementen een geliefd doelwit voor schadeclaims en een oordeel van de tuchtrechter wordt vaak gebruikt als opmaat naar een civiele procedure. Zie over de accountant als geliefd doelwit voor schadeclaims o.a.: 'Accountant geliefd doelwit voor claim', *FD* 11 december 2015. Zie over het gebruik van de tuchtprocedure als opmaat voor een civiele procedure (incl. verdere verwijzingen) o.a.: M.F. Mooibroek, 'De 'redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsbeoefenaar' in het tuchtrecht', *NJB* 2015, afl. 1, p. 16-20; H. Uhlenbroek & M.F. Mooibroek, 'De betekenis van een tuchtrechtelijk oordeel voor de beroepsaansprakelijkheid overschat?', *AV&S* 2013/24; W.F. Hendriksen & L.H. Rammeloo, 'Tuchtrecht en civiel recht: gescheiden systemen', *WPNR* 2008/6778, p. 952-957.

18 Waarover o.a.: E.V.A. Eijkelenboom, 'Hoe vrij is de accountant als vrije beroepsbeoefenaar nog', *Maandblad voor Ondernemingsrecht* 2015/4; J.B.S. Hijink, 'Freaky Thursday' voor accountants – veranderingen in de wet- en regelgeving voor de accountantssector aangekondigd', *Ondernemingsrecht* 2014/139; H.K.O. Reimers & A.J.P. Tillema, 'Nieuwe Europese en nationale regelgeving voor accountancy', *Ondernemingsrecht* 2014/97, p. 500-506; A.J.P. Tillema & H.K.O. Reimers, 'Ontwikkelingen rond de accountancy in 2012', *Ondernemingsrecht* 2013/6, p. 37-40; A.J.P. Tillema, 'Een overzicht van de ontwikkelingen met betrekking tot het toezicht op accountancy: 'An appetite for change?', *Ondernemingsrecht* 2012/11, p. 55-66; P.M. van der Zanden & J.B.S. Hijink, 'De accountantsprofessie anno 2012. Een schets van de ontwikkelingen, kansen en bedreigingen rondom een beroepsgroep in de vuurlijn', *Tvj* 2012/1, p. 4-13.